

Llengua Nacional existeix per a lluitar contra la rutina conformista i la submissió suïcida; per això des d'aquí cridem a participar en tots els actes d'homenatge a Manuel de Pedrolo que es facin a l'entorn del primer abril –i especialment la sessió organitzada al Centre Lleidatà l'última setmana de març–, per agrair-li no haver-nos d'enfrontar a la possibilitat del que hauria estat la literatura catalana, del que haurien estat la llengua i la nació catalanes, sense el seu revulsiu ètic i estètic, sense el seu mestratge, sense la seva obra.

CONTRADICCIONS

• *Jaume Vallcorba i Rocosa*

En aquest camp obert a les opinions que és el model de català que cal fer servir als mitjans de comunicació, potser és convenient d'examinar, encara que només sigui breument, què és el que proposen els qui imposen actualment el llenguatge periodístic, televisiu i radiofònic, en quin argument basen la seva imposició, i què de fet practiquen.

L'argument de què fan bandera és que cal usar els castellanismes que fa anys figuren en el llenguatge de molts catalans, i no pas els mots catalans corresponents a aquells castellanismes. O sigui, la introducció definitiva d'un paquet de mots forasters, i això per què? Perquè les paraules catalanes sorprendrien i no serien enteses pel lector o l'oient corrent.

Ens fa tot l'efecte que aquest argument és una fal·làcia. Segons aquesta teoria la gent, de petita no aprendria mai a parlar ja que d'antuvi la criatura no coneix la forma ni el significat de cap paraula i, aleshores, si no pogués arribar a entendre les frases que els grans li diuen l'infant no arribaria a parlar; sembla però, que sentint les mateixes paraules en diferents contextos no sols aprèn a destriar-les, en descobreix les arrels, la morfologia, i finalment el significat, sinó que al final, l'infant acaba parlant ell mateix. Però també, segons aquesta teoria la gent gran no arribaria a entendre paraules o locucions totalment noves que sentís; si realment no pogués ampliar i reestructurar el seu vocabulari, no entendrien els nous castellanismes, que la gent catalana mai no ha dit, i que els mitjans de comunicació han introduït. El cas és que, a base de veure'ls escrits ara i adés i de sentir-los i tornar-los a sentir, no sols els ha acabat entenent, sinó, el que és pitjor, els ha introduït en la seva parla.

Per tant, primera contradicció. Aquests consellers del mitjans de comunicació, imposen l'ús literari, comú, estàndard, del castellanisme "disfrutar", en teoria perquè molta gent no entendria el verb "gaudir". Però contràriament introdueixen en la parla castellanismes nous, en la certesa que la gent acabarà entenent-los. Per una altra banda defensen "disfrutar" perquè el poble, àmpliament, el diu, però, desmentint-se fan servir, als mitjans de comunicació, expressions no catalanes, maquillades morfològicament o sense maquillar, ignorades en el català, convençuts que la gent acabarà entenent-les. És veritat que hi ajuda un altre factor: que molta gent sap castellà, i això els ajuda en la comprensió i la introducció del castellanisme; però, això no modifica res bàsicament: el castellà també l'ignorava i el va aprendre.

Hi ha qui ha adduït un altre motiu per a renunciar a imposar els mots catalans actualment substituïts sovint per mots castellans: perquè, diuen, el procés és irreversible, l'acció de redreçament lingüístic no aconsegueix d'introduir a la llengua popular el mot català substituït.

Segona contradicció. De fet els mitjans de comunicació han aconseguit introduir nous castellanismes que la gent no deia; però, el fet contrari, la introducció de catalanismes consideren que no és possible. No us sembla absurd, a més de contradictori?

Els mitjans de comunicació haurien estat, i encara poden ésser, els grans propagadors de tot el català normatiu, i en part ho han estat. No hi havia motiu racional que els impedis, que els impedeixi, de ser-ho del tot.

Hem posat l'exemple del verb "disfrutar", però és ben sabut que els mots que introdueixen són molts més: els diaris ens han parlat d'una llarga llista de mots presentada a les autoritats, en una bona part castellanismes. No cal doncs que ací en fem la recensió.

Però, potser sí, que citar ací algun (no pas tots) dels nous girs i paraules castellans, habituals als mitjans de comunicació i comentar-los s'ho val. És curiós que, en una bona part, són girs en què últimament s'avicien els periodistes castellans; maneres de dir que figuraven en el sac del castellà, que amb prou feines feien servir, i que de sobte l'en treien i passaven a proliferar en els escrits d'aquests periodistes castellans. Aleshores ens apareixien als textos catalans tot i que de genuïns nostres, no gens.

Dèiem que hi calia aportar exemples. N'és un l'ús del verb "suposar" en comptes dels habituals i normals "representar", "significar", "implicar", "comportar" i fins hi tot en alguns casos "equivaler". Així ens trobem escrit: "*Aquets augments suposen (en lloc de: representen, comporten, etc.) un augment d'un 27.7 per cent sobre les tarifes actuals*".

Ens vénen ganes de comentar amb ironia, si només el "suposen", si són un supòsit, rai; el que ens costaria car és que els citats augments fossin realitat. Perquè "suposar" en bon català vol dir "admetre com a cert o real allò que hom veu com possible, tant si sap com si no sap que no ho és."

I això encara que vulgui agafar-se per la punta dels cabells alguna definició dels diccionaris, o el fet que algun renaixentista hagi fet servir, molt esporàdicament, aquest "suposar" de significat impropï, com tants altres castellanismes usaren, i força més sovint. És comprovable fàcilment que no hi ha tradició, ni literària ni popular, d'aquest castellanisme. (continuarà)